

Z Dražanské vrchoviny přes Alpy a Lamanšský průliv do Zahrady Čech

Životní příběh Karla Vlčka, účastníka zahraničního odboje za druhé světové války

► Jiří Mikulka

Personální materiály uložené v Archivu bezpečnostních složek v sobě skrývají kromě jiného i mnoho cenných údajů o lidech, kteří v období druhé světové války vystoupili jako příslušníci československé zahraniční armády se zbraní v ruce v boji za svobodu své vlasti. Když se přidají například informace z archiválií uložených ve Vojenském archivu – Centrální registratuře Ministerstva obrany Slovenské republiky v Trnavě a Vojenského ústředního archivu – Vojenského historického archivu v Praze, lze získat poměrně dobrý obrázek třeba o osobách, které měly za sebou zajímavé, ovšem nikoliv černobílé osudy. Podívejme se tedy blíže na příběh muže, jenž téměř celý svůj aktivní život strávil ve vojenské uniformě, a zmapujme mnohdy křivolaké cesty, jimiž se ubíral. Tento příspěvek se týká rodáka z Krásenska Karla Vlčka.

Dětství a učednická léta

Úvodem připomeňme několik geografických a demografických údajů. V Krásensku, nejvýše položené obci v okrese Vyškov (565 m nad mořem), ležící pod vrchem Kojálem (600 m n. m.) na Dražanské vrchovině, žilo v roce 1910 ve 136 domech 851 obyvatel.¹ Právě zde se 1. prosince 1913 narodil pokrývačskému dělníkovi Janu Vlčkovi (* 6. prosince 1892) a Anně Bohuslavové (* 5. května 1892) syn, jenž dostal jméno Karel.² Léta plynula a v roce 1919 začal chlapec chodit do místní obecné

1 Srov. NEKUDA, Vladimír (ed.). Krásensko. In: *Vyškovsko. Vlastivěda moravská*. Brno: Musejní spolek v Brně a Okresní vlastivědné museum ve Vyškově, 1965, s. 356; Krásensko. In: *Wikipedie* [online]. [Cit. 2022-02-10.] Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Krásensko>.

2 Srov. Archiv bezpečnostních složek (ABS), fond Personální spisy (PS) příslušníků Zpravodajské správy Generálního štábu (ZS GŠ) a Vojenské kontrarozvědky (VKR), personální spis evid. č. 5620V Karel Vlček, osobní spis z 3. 10. 1951; Moravský zemský archiv (MZA) v Brně, Acta publica, matriky uložené v MZA v Brně, Krásensko – matrika oddaných 1888–1933 [online]. [Cit. 2022-02-25.] Dostupné z: <https://www.mza.cz/actapublica/matrika/detail/10190?image=-216000010-000253-003378-000000-012705-000000-00-B02689-00400.jp2>. Karel byl nejstarší ze čtyř dětí, dalšími byli František (* 1915), Květa (* 1922) a Jan (* 1928). Jan Vlček a Anna

školy; docházku ukončil v roce 1927 a následujícího roku nastoupil do učení na řezníka-uzenáře u firmy Metoděj Ludva v Holešově. Během učební doby zde absolvoval dvouletou odbornou pokračovací školu a po vyučení pracoval u Ludvovy firmy až do prosince 1933. Konec tohoto roku a počátek roku příštího zastihl ovšem Karla Vlčka již coby dělníka v kamenolomu v Opatovicích u Vyškova. Odtud v červenci 1934 odešel a našel si místo uzenářského pomocníka u firmy Hynek Dostál v Kojetíně, kde setrval (s kratší přestávkou) déle než rok.³

Vojákem Masarykovy republiky

Většinu mladých mužů čekala ovšem dvouletá prezenční vojenská služba, a tak Karel Vlček putoval 1. října 1935 až na druhý konec tehdejšího Československa a hlásil se u telegrafního praporu 4 v Prešově. U 4. (telegrafní) roty uvedené jednotky prodělal základní výcvik, po jehož skončení 15. listopadu 1935 jej nadřízení charakterizovali slovy *velmi veselý, družný, chápavý, dost inteligentní, poslušný*.⁴ Poté plynule přešel do školy radiotelegrafistů zřízené také u 4. roty a po jejím absolvování v březnu 1936 pokračoval v dalším praktickém výcviku. Po čase ho však očekával přesun k dalšímu služebnímu zařazení, k 29. srpnu 1936 ho velitelství telegrafního praporu 4 přidělilo jako radiotelegrafistu k stálé radiostanici 12 v Užhorodě na tehdejší Podkarpatské Rusi; zde se také 15. července 1937 dočkal povýšení do hodnosti svobodníka. O dva měsíce později, konkrétně 14. září 1937, se opět stěhoval. Přešel totiž jako zástupce velitele a dozorčí orgán dopravy ústředny stálých radiostanic 11 na další místo – do Košic.

Čas, který měl Vlček strávit jako voják základní služby, se však chýlil ke konci. Třiadvacetiletý svobodník musel řešit otázku, co bude dělat po jejím ukončení. Jako stovky jeho vrstevníků viděl poměrně jistou existenci v řadách armády, proto se zavázal po dobu tří let vykonávat od 1. října 1937 další činnou službu jako dělesloužící poddůstojník. Z té doby také pochází jeho charakteristika od nadřízených, jež konstatuje, že je *ustálené povahy, snaživý, skromný, šetrný. Vcelku dobrý poddůstojník*.⁵

Bohuslavová uzavřeli sňatek ve farním kostele sv. Vavřince v Krásensku 13. 8. 1917 v době ženichovy vojenské služby.

- 3 ABS, fond PS příslušníků ZS GŠ a VKR, personální spis evid. č. 5620V Karel Vlček, dotazník Ministerstva národní obrany z 17. 11. 1960, osobní spis z 3. 10. 1951 a životopis z 5. 10. 1951.
- 4 Srov. Vojenský archív – centrálna registratúra (VA-CR) Trnava, Zbierka osobných spisov (kmeňových dokladov) vojenských osôb (vojakov a poddôstojníkov ročníkov narodenia 1911–1920), kmenový list Karel Vlček, 1913. O telegrafním praporu 4 blíže viz FIDLER, Jiří; SLUKA, Václav. *Encyklopedie branné moci Republiky československé 1920–1938*. Praha: Libri, 2006, s. 624.
- 5 VA-CR Trnava, Zbierka osobných spisov (kmeňových dokladov) vojenských osôb (vojakov a poddôstojníkov ročníkov narodenia 1911–1920), kmenový list Karel Vlček, 1913; ABS, fond PS příslušníků ZS GŠ a VKR, personální spis evid. č. 5620V Karel Vlček, osobní spis z 3. 10. 1951 a dotazník Ministerstva národní obrany z 17. 11. 1960.

Když Vlček, už jako poddůstojník v další činné službě, dokončil 22. října 1937 své služební přidělení u ústředny stálých radiostanic 11, přesunuli jej nadřízení následujícího dne do funkce dozorčího orgánu dopravy u stálé radiostanice 26, která působila také ve východoslovenské metropoli. Další převelení jej čekalo 17. února 1938, kdy byl přidělen jako dozorčí orgán dopravy ústředny stálých radiostanic 6; místo působení však měnit nemusel. Na jeho náramenicích se ovšem 1. března 1938 mohla objevit druhá „pecka“, značící hodnost desátníka.⁶

Na tomto místě si dovolím učinit krátkou vsuvku. Od počátku září 1937 nastoupil k telegrafnímu praporu 4 jako čerstvý absolvent hranické akademie jistý poručík Otakar Jaroš (1912–1943) a ujal se funkce zástupce velitele náhradní roty, v listopadu 1937 byl pak pověřen velením čety 4. roty, tedy jednotky, u níž byl v té době kmenově veden i Vlček. Kdo mohl předpokládat, že tento důstojník padne za necelých šest let jako velitel 1. roty 1. československého polního praporu v boji s německými jednotkami u Sokolova (nyní charkovská oblast na Ukrajině) a stane se in memoriam nositelem prestižního vyznamenání Zlatá hvězda Hrdiny Sovětského svazu...⁷

Situace v Československu už byla tehdy značně napjatá, agresivní snahy nacistického Německa vedly k zřizování nových specializovaných útvarů. Mezi ně patřil od 1. ledna 1938 i hraničářský pluk 19, který měl proti předpokládanému nepřátelskému útoku v jižním úseku Orlických hor hájit téměř stovku objektů těžkého opevnění, pěchotních srubů i lehkých objektů od hory Velká Deštná po vrch Bouda, včetně dělostřeleckých tvrzí Adam, Bouda a Hanička. Právě k tomuto útvaru převeli 31. března 1938 z Prešova desátníka v další činné službě Karla Vlčka; byl určen zástupcem velitele čety 3. roty I. praporu, jehož velitelství sídlilo v Těchočině, a k 15. červenci 1938 jej pak přeřadili k 2. rotě stejného praporu.⁸ Příslušníci 19. pluku byli připraveni čelit předpokládanému útoku německé armády v květnu 1938 a především o několik měsíců později při záříjové mobilizaci. Jak vše skončilo, je všeobecně známo... Hraničářský pluk 19 čekalo v nově vzniklé situaci

6 Tamtéž.

7 Srov. BURIAN, Michal; RÝC, Jiří. *Historie spojovacího vojska*. Praha: Ministerstvo obrany – AVIS, 2007, s. 104; *Vojenské osobnosti československého odboje 1939–1945*. Praha: Ministerstvo obrany – AVIS, 2005, s. 120.

8 Srov. VA-CR Trnava, Zbierka osobných spisov (kmeňových dokladov) vojenských osôb (vojakov a poddôstojníkov ročníkov narodenia 1911–1920), kmenový list Karel Vlček, 1913; FIDLER, Jiří; SLUKA, Václav. *Encyklopedie branné moci Republiky československé 1920–1938*, s. 272, a STEHLÍK, Eduard. Pevnostní útvary československé armády 1937–1938. *Historie a vojenství*. 1997, č. 1, s. 20–57. Velitelství hraničářského pluku 19 sídlilo nejdříve v Kyšperku (nyní Letohrad) a od dubna 1938 v Žamberku. Velitelem pluku byl plukovník František Podhrázký (1887–?), I. praporu podplukovník Bohuslav Navara (1896–?), 3. roty kapitán Jindřich Nehasil a 2. roty nadporučík Zdeněk Beran. Blíže viz Hraničářský pluk 19. In: *Valka.cz* [online]. [Cit. 2022-03-01.] Dostupné z: <https://www.valka.cz/Hranicarsky-pluk-19-1938-1938-t74066>.

po mnichovské dohodě k 30. listopadu 1938 zrušení a Vlček putoval zpět na východní Slovensko.

Dne 6. prosince 1938 se hlásil v prešovských kasárnách u své mateřské jednotky, která se ovšem tehdy již také likvidovala. Čtyřiadvacetiletý dělesloužící, zařazený k náhradní rotě, se tedy stal pomocníkem likvidátora u hospodářské správy praporu a posléze 15. ledna 1939 přešel k 4. rotě. V onom nelehkém období ho snad potěšilo to, že od 1. února stejného roku mohl nosit hodnostní označení četaře. K 21. únoru 1939 jej nadřízení pověřili posledním úkolem coby vojáka československé armády, stal se radiotelegrafistou-naslouchačem u cvičné radiostanice 9, dislokované právě v Prešově. V tomto městě prožil vznik Slovenské republiky 14. března 1939 a zde jej také zastihla zpráva oznamující okupaci území českých zemí německou armádou a vznik Protektorátu Čechy a Morava. Jako *príslušník českej národnosti* musel 18. března 1939 ovšem území Slovenska opustit a byl přeložen do zálohy. Neměl vlastní rodinu, nečekala jej žádná perspektivní pracovní nabídka, tak se vrátil do Krásenska k rodičům a přemýšlel, jakým směrem se bude jeho život dále ubírat. Zbývá jen dodat, že k 30. červnu 1939 jej oficiálně propustili ze svazku nyní již bývalé československé armády.⁹

Ve vládním vojsku Protektorátu Čechy a Morava

Jistá šance na společenské uplatnění se pro Karla Vlčka objevila v létě roku 1939. Protektorátní vláda totiž vydala 25. července vládní nařízení č. 216/1939 Sb., jímž zřizovala vládní vojsko Protektorátu Čechy a Morava. V § 2 zmiňovaného výnosu se uvádělo: *Do vládního vojska bude převeden potřebný počet vojenských gázistů z povolání, děle sloužících a občanských zaměstnanců vojenské správy podle vládního nařízení ze dne 6. června 1939, č. 139 Sb., o umísťování a jiném zaopatření zaměstnanců vojenské správy a děle sloužících. [...] Doplnění vládního vojska bude se díti přijímáním uchazečů dobrovolně se hlásících.*¹⁰ A tak se bývalý četař, nyní nezaměstnaný, rozhodl a podepsal, že na dobu 25 let vstoupí do řad tohoto sboru, jehož úkolem *jest spolupůsobiti při udržování vnitřní bezpečnosti a pořádku, počítajíc v to i použití k pomocným službám, zejména při pohromách ohrožujících život a majetek.*¹¹ V praxi tak vládní vojáci od počátku roku 1940 kromě základního vojenského výcviku střežili

9 Srov. VA-CR Trnava, Zbierka osobných spisov (kmeňových dokladov) vojenských osôb (vojakov a poddôstojníkov ročníkov narodenia 1911–1920), kmenový list Karel Vlček, 1913; Vojenský ústřední archiv-Vojenský historický archiv (VÚA-VHA) Praha, Sbirka kvalifikačních listin, kvalifikační listina Karel Vlček, 1913, a ABS, fond PS příslušníků ZS GŠ a VKR, personální spis evid. č. 5620V Karel Vlček – osobní spis z 3. 10. 1951.

10 Vládní nařízení č. 216/1939 Sb. z 25. 7. 1939, jímž se zřizuje vládní vojsko Protektorátu Čechy a Morava. In: *Sbirka zákonů a nařízení Protektorátu Čechy a Morava*, částka 80 z 30. 9. 1939, s. 709.

11 Tamtéž, s. 709.

železniční tratě, pomáhali při ledových kalamitách, při odstraňování lesních polomů, při odklizení trosk po požárech a při zemědělských pracích.¹²

Karel Vlček tak 1. listopadu 1939 nastoupil v hodnosti četaře k 2. (cyklistické) rotě 11. praporu vládního vojska v Rychnově nad Kněžnou, velitelství této jednotky se nacházelo v Kostelci nad Orlicí.¹³ Jako zajímavou shodu okolností lze zmínit, že zde několik týdnů sloužil s četařem Janem Zemkem (1915–1994), který dezertoval v prosinci 1939 z vládního vojska a odešel k čs. zahraniční armádě vznikající ve Francii. O dva roky později byl pak vysazen jako příslušník paraskupiny SILVER B, vyslané do protektorátu z Velké Británie.¹⁴ Po svém nástupu k vládnímu vojsku absolvoval Vlček výcvik v družstvu, četě a rotě a pravidelně vykonával železniční strážní službu na trati Česká Třebová – Černá za Bory (nyní součást Pardubic). K 30. červnu 1941 byl přemístěn ke 4. (technické) rotě, umístěné v Kostelci nad Orlicí, kde prodělal v červenci a září 1941 pod vedením příslušníků ženijní čtyři vodní výcvik, 30. září 1941 se vrátil zpět ke 2. rotě a do konce prosince sloužil jako strážný na přiděleném úseku železniční trati a účastnil se cyklistického výcviku. Na konci prosince 1941 byl pak s dalšími 82 příslušníky 11. praporu odeslán do polesí Křivoklát (v rámci tzv. asistenční roty Křivoklát), jejich úkolem bylo odstraňování polomů; v polovině ledna 1942 se všichni nasazení vrátili do Rychnova nad Kněžnou k další běžné službě. Od 9. května 1942 pak Vlček putoval opět s více než stovkou mužů od 11. praporu do jiného koutu Čech, tentokrát k asistenční rotě Strašice (nyní okres Rokycany), která na vyžádání Vojenského lesního úřadu v Hořovicích v dané oblasti více než rok stavěla mosty, opravovala silnice či ohradu obory. V polovině září 1943 jen na krátkou dobu zavítal zpět do Rychnova, avšak už 1. října 1943 byl přidělen pracovnímu oddílu Praha, v hlavním městě pak pobyl až

12 K činnosti vládního vojska v protektorátu viz blíže PEJČOCH, Ivo. *Za Háchu i za Beneše. Ztráty příslušníků vládního vojska 1939–1945*. Praha: Ministerstvo obrany – Vojenský historický ústav, s. 8–13, a KALOUSEK, Miroslav. *Vládní vojsko 1939–1945. Vlastenci či zrádci?* Praha: Libri, 2002.

13 Srov. VA-CR Trnava, Zbierka osobných spisov (kmeňových dokladov) vojenských osôb (vojakov a poddôstojníkov ročníkov narodenia 1911–1920), kmenový list Karel Vlček, 1913. Uvedme, že 11. praporu velel plukovník Jaroslav Hanf (1888–1958), mimo jiné reprezentant Československa v parkurovém skákání na letních olympijských hrách v Paříži v roce 1924 a v Amsterdamu v roce 1928 (srov. KUPKA, Jan. *Dělostřelecký pluk 2 a jeho význam v dějinách města Plzně (1920–1939)*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta filozofická, 2013, s. 18. Bakalářská práce.

14 Srov. BŘEČKA, Jan. *SILVER B neodpovídá. Historie čs. paraskupiny z Velké Británie v letech 2. světové války*. Brno: Moravské zemské muzeum, 2022, s. 37–45, a VŮA-VHA, fond Osobní spisy účastníků národního boje za osvobození podle zákona č. 255/46 Sb., Karel Vlček – Podrobné vyličení odbojové činnosti a stručný životopis v době nesvobody, 8. 7. 1985. Zde pisatel uvádí: [P]řipravoval jsem se na útěk do zahraničí spolu se s. Janem Zemkem z Brna, pozdějším parašutistou, který rovněž sloužil se mnou v Rychnově. Při jedné návštěvě Brna, kam jel dojednat náš útěk, se mu podařilo ihned odjet a mě nestačil ani uvědomit.

do 12. května 1944. Tehdy už měl Vlček rodinu, 31. ledna 1944 pojal za manželku Marii, rozenou Holou (* 1917) z Hředlí u Rakovníka; v dubnu se jim pak narodila dcera Květoslava.¹⁵

Dny pobytu většiny vládních vojáků na domácí půdě však byly již sečteny. Karl Hermann Frank (1898–1946), německý státní ministr pro území Protektorátu Čechy a Morava, prosadil svůj plán přesunout vládní vojsko jako trvalou hrozbu německých zájmů a potencionálního podporovatele odbojového hnutí mimo území protektorátu. Dne 5. května 1944 vydalo Vrchní velitelství branné moci (Oberkommando der Wehrmacht) rozkaz k nasazení příslušníků vládního vojska v prostoru velitelství Jihozápad (Oberbefehlshaber Südwest), konkrétně v severní Itálii, kde měli být použiti k zajišťovacím a pomocným úkolům jako střežení železnic a různých objektů. Na cestu mimo protektorát se mělo vydat jedenáct praporů vládního vojska z existujících dvanácti. Dne 24. května 1944 vyrazila z Rychnova nad Kněžnou také 2. rota 11. praporu, ve vlaku mířícím do Itálie byl i četař Karel Vlček. Z vlasti se mu však neodjíždělo lehce. Nejenže musel opustit ženu s několikátýdenní dcerou, ale měl starost i o svoji matku a další členy rodiny, kteří žili v Krásensku. Obec měla být totiž na základě plánů okupačních úřadů vystěhována a její katastr spolu s katastry třiceti dvou dalších vesnic na Dražanské vrchovině připadl do území zamýšleného výcvikového prostoru německé armády. K ukončení odchodu krásenských občanů z jejich domovů nakonec došlo k 1. červenci 1944, v té době však už měl tamní rodák a třicetiletý četař vládního vojska jiné starosti...¹⁶

Odjezd do Itálie a přechod k partyzánskému oddílu

Všech jedenáct praporů českých vojáků – celkem téměř 5 000 mužů – dorazilo do severoitalské Verony, odkud se příslušníci 8. a 11. praporu odebrali do Fossana, ležícího v oblasti Piemontu, hornaté oblasti sousedící s Francií a Švýcarskem. Od června 1944 pak 11. prapor dostal za úkol střežit stokilometrový úsek železniční trati mezi Exilles a Alpiganem.¹⁷

15 Srov. VA-CR Trnava, Zbierka osobných spisov (kmeňových dokladov) vojenských osôb (vojakov a poddôstojníkov ročníkov narodenia 1911–1920), kmenový list Karel Vlček, 1913, a KALOUSEK, Miroslav, ref. 12, s. 114, 116–117, 121.

16 K problematice vystěhování obcí z území vojenského výcvikového prostoru blíže viz STRYJOVÁ, Dagmar; MIKŠ, Josef. *Ztracené domovy. Germanizační plány okupantů a jejich realizace na Vyškovsku v letech 1939–1945*. Vyškov: OV ČSPB, 1989. Celkem bylo z Krásenska do konce června 1944 nuceně vystěhováno 727 obyvatel (srov. tamtéž, s. 124).

17 Srov. VA-CR Trnava, Zbierka osobných spisov (kmeňových dokladov) vojenských osôb (vojakov a poddôstojníkov ročníkov narodenia 1911–1920), kmenový list Karel Vlček, 1913; KALOUSEK, Miroslav, ref. 12, s. 42–46 a 130; PEJČOCH, Ivo, ref. 12, s. 13–15; MAREK, Jindřich. *Háchovi Melody boys. Kronika českého vládního vojska v Itálii 1944–1945*. Cheb: Svět křídel, 2003, s. 48; KLÍPA, Bohumír. Konec mise vládního vojska v Itálii. *Historie a vojenství*. 1999, č. 4, s. 812.

Mnoho vládních vojáků však neholdalo zůstat na straně německé armády ani o den déle, než bylo nutné. Po začátečním „otukávání“ s místním obyvatelstvem se podařilo získat kontakty na partyzánské jednotky operující v okolí nasazení vládního vojska a začalo docházet k prvním přechodům „vladařů“ k partyzánům. S ohledem na příbuzné v protektorátu však bylo třeba vše maskovat předstíraným bojem a „násilným odvlечením na neznámá místa“ do hor. Od 11. praporu už 16. června 1944 po předchozím „přepadu“ byli „násilně odvlечeni“ z obce Sant Antonino di Susa rotný František Šamalík (1916–?) a desátník Karel Marek (1919–?), o dva dny později po „tuhém boji“ u železničního mostu u Sant Antonina zmizelo dalších deset mužů spolu s velitelem 2. čety 2. cyklistické roty 11. praporu poručíkem Zdeňkem Kletečkou (1922–?). Dne 23. června 1944 pak následoval příkladu známého důstojníka a dalších kamarádů spolu s dalšími i četař Karel Vlček, oficiálně byl veden jako *nezvěstný v prostoru nasazení*. Po odchodu do hor se stal příslušníkem skupiny 22 českých vojáků, která pod vedením rotmistra Jaroslava Ptáčka (1909–?) bojovala po boku italských partyzánů do 3. července 1944, kdy se spojila s muži poručíka Kletečky. Dne 27. července 1944 tak vznikla partyzánská jednotka o síle 57 příslušníků, která se začala nazývat Monte Lera podle 3 355 metrů vysoké hory u městečka Usseglio. Stala se součástí 19. italské partyzánské (komunistické) brigády Garibaldi a velel jí zmíněný poručík Zdeněk Kletečka. Jeho oddíl bojoval po boku italských partyzánů do 28. srpna 1944, kdy musel pod tlakem německých jednotek vyrazit přes hory na pochod do Francie.¹⁸ Pro celkovou představu dodejme, že do poloviny září 1944 zběhlo od svých útvarů k partyzánům na 700 příslušníků protektorátního vládního vojska.¹⁹

Svůj odchod k partyzánům a další společné osudy popsal krátce po skončení války Vlčkův spolubojovník od 11. praporu rotný František Elis (1912–?) takto: *Náš prap. odjížděl [z Rychnova na Kněžnou] 23. května 1944. Při první příležitosti, která se nám naskytla, utekl jsem 18. června 1944 do hor k italským partyzánům. Během 14 dnů byla utvořena z Čechoslováků partyzánská skupina v síle 57 mužů, všichni příslušníci 11. prap. Jednotka měla název Monte Lera, jméno horského masívu, na kterém jsme měli svoje stanoviště. Po dobu našeho působení u ital. partyzánů v délce 2,5 měs. podnikali jsme různé akce jako ničení tratí a mostů, přepadávání něm. hlídek a konání stráž. služby. Dne 28. srpna 1944 vydala se celá naše skupina na pochod přes ital.-franc. Alpy do Francie. Po 5 dnech pochodu po horských masivech ve výši 3 000 – 4 000 m přišli jsme do Savojska a tam se přidali k franc. partyzánům zvaných Maki*

18 Srov. *Vojenské osobnosti československého odboje 1939–1945*, ref. 7, s. 135, kde jsou informace o Z. Kletečkovi a činnosti jeho skupiny, a VA-CR Trnava, Zbierka osobných spisov (kmeňových dokladov) vojenských osob (vojakov a poddůstojníkov ročníkov narodenia 1911–1920), kmenový list Karel Vlček, 1913. Děkuji také Jindřichu Markovi (VHÚ) za poskytnutí kopie záznamu Z. Kletečky s údaji o K. Vlčkovi a jeho zběhnutí od jednotky vládního vojska dne 23. 6. 1944.

19 KALOUSEK, Miroslav, ref. 12, s. 68, a MAREK, Jindřich, ref. 17, s. 62–63.

[Maquis], u kterých jsme byli 3 týdny. Po příjezdu do města Lyonu dne 25. září 1944 navázali jsme styky s Čs. národní radou v Paříži, jejímž prostřednictvím byla nám umožněna cesta auty k naší brigádě na Západě, do které jsme byli převzati dne 10. října 1944.²⁰

Směr československá armáda ve Francii

Bývalý svobodník 11. praporu a partyzán ze skupiny Monte Lera Karel Bartoš (1922–?) zachytil odchod z Itálie a přesun do Francie ve svém deníku takto: *Odpole dne 27. srpna 1944 se přiblížili k našemu údolí Němci. Večer ve 21:30 hodin znovu poplach, odcházíme do hor. Následuje veliké stoupání, únava na nás padá, je veliký déšť. Na vrcholcích padá sníh, zima tu bude brzy, to snad však už budeme v naší československé armádě ve Francii. Zbývá „jen“ překonat ty nekonečné Alpy, italsko-francouzskou hranici a přejít německo-spojeneckou frontu [...]. Pokračujeme v cestě, prodíráme se svahem, vysokým kapradím, kde leží ztrouchnivělé stromy, z protisvahu nás zjistili Němci. Zaléháme, ale ostřelování pokračuje stále, asi po hodině pokračujeme odbočením v cestě. Jdeme prudce vzhůru, musíme si zajít asi tři hodiny, protože svah, kudy jsme měli jít, je stále ostřelován. Prší, jsme celí mokří (počasí v horách se často z ničeho nic najednou změní), ale jdeme stále vpřed. Dorážíme k vrcholu hory a zase dolů, znovu zaznívají kulometry, střelba z pušek, z minometů [...]. Docházíme do vsi, kde dostáváme jablečný mošt. Sledujeme krajinu před námi, asi 500 metrů je Bourg Saint Maurice. Na most, kudy máme postupně přeběhnout, se zastřelují Němci. Je po setmění a my se přibližujeme k mostu. Přískoky přebíháme most, na kterém sebou bouchnu, střely mně lítají těsně nad hlavou – přeběhl jsem most! Dostáváme se dále do města, které je v rukou maquistů a francouzských vojáků z osvobozovací armády. Jejich děla pálí na Němce, kteří mají obsazená některá horská opevnění. Ještě pozdě do noci je slyšet střelbu, ale my unaveni usínáme...*²¹

Tím však strastiplná cesta pro české vojáky nekončila. Autobusem se dostali do Moutiers, kde se s „kletečkovci“ spojili partyzáni z oddílů nadporučíka Otakara Haka (1913–?) a poručíka Vincence Smělíka (1919–?). Po kratším čekání se zde nacházející čeští příslušníci partyzánských oddílů odebrali do Chambéry a 15. září 1944 dorazili vlakem do Lyonu, kde se k nim 19. září 1944 přidali i partyzáni z oddílů štábního kapitána Jana Motky (1903–?) a nadporučíka Leopolda

20 ABS, fond Personální spisy příslušníků MV, personální spis evid. č. 1494/12 František Elis – žádost o přijetí ke kriminální policii z 14. 8. 1945. František Elis (nar. 8. 8. 1912) byl oficiálně přijat do čs. zahraničního vojska 13. 10. 1944 (srov. záznam vojáka. In: *Databáze příslušníků čs. vojenských jednotek v zahraničí za 2. sv. války, VÚA-VHA* [online]. [Cit. 2022-03-10.] Dostupné ze záznamu vojáka. In: VÚA [online]. [Cit. 2022-11-01.] Dostupné z: vuapraha.cz. Účastnil se bojů u Dunkerque, v roce 1946 krátce působil u Oblastní kriminální úřadovny v Hradci Králové a v Opavě, poté sloužil v armádě.

21 MAREK, Jindřich, ref. 17, s. 61–62.

Vrány (1911–1991). Odtud odjel npor. Hak s několika dalšími muži do před měsícem osvobozené Paříže, aby vyjednal prostřednictvím Československého národního výboru vstup bývalých vládních vojáků do naší zahraniční armády, jejíž Československá samostatná obrněná brigáda (ČSOB) měla být nyní nasazena ve Francii. Hakova mise skončila úspěšně a 3. října 1944 dorazila do Lyonu kolona nákladních aut, aby zde čekajících 245 bývalých partyzánů „vladařů“ odvezla na místo dalšího určení. Už 5. října 1944 vyjeli směrem na severozápad Francie a po několikadenní cestě válkou poznamenanou zemí byli 8. října 1944 dopraveni do tábora 43. britské doplňovací jednotky (43 Reinforcement Holding Unit), dislokované v Gurrien nedaleko Amiens.²² Zde se s nimi setkali 13. října 1944 osvětový náčelník čs. brigády nadporučík Jaroslav Tomčík (1909–1993), velitel lehké brigádní ambulance ČSOB major MUDr. Vladimír Janča (1909–1989) a poručík Miroslav Tiller (1918–1974), aby provedli prezentaci příslušníků skupiny, sepsali potřebná data a vysvětlili činnost a život čs. brigády ve Velké Británii a nynější úkoly.²³

Příslušníkem Československé samostatné obrněné brigády

Stejného dne, tedy 13. října 1944, byli nyní již bývalí vládní vojáci prezentováni jako příslušníci čs. armády v zahraničí, Karel Vlček obdržel identifikační číslo W-149. Spolu s ostatními byl zařazen k doplňovací rotě, kde postupně absolvovali zpravodajské prověrky a obdrželi novou výstroj. Dne 25. října 1944 pak 188 z nich (mezi nimi i Vlček) dorazilo k ČSOB a 27. října 1944 nastoupili s novým funkčním zařazením k určeným jednotkám.²⁴

Než se budeme věnovat Vlčkovu působení u obrněné brigády, uvedme, že mezi 57 příslušníky Kletečkovy partyzánské jednotky Monte Lera působilo i pět dalších mužů pocházejících – stejně jako on – z okresu Vyškov. Konkrétně to byli rotný Jakub Doležel (* 23. 8. 1912, Ivanovice na Hané), četař Ludvík Krejčíř (* 23. 7. 1913, Němčany), rotný Antonín Píše (* 8. 3. 1916, Křenovice, † 29. 11. 1973), četař František Plhal (* 29. 8. 1913, Rychtářov) a vojín Martin Šiler (* 6. 12. 1923, Kozlany).

22 Tamtéž, s. 62; BRÁZDA, Karel a kol. Z deníku československých partyzánů v Itálii. In: sborník *Morava v boji proti fašismu I*. Brno: Moravské muzeum, 1987, s. 149–150; PROCHÁZKA, Ivan. *Dunkerque. Deník Československé samostatné obrněné brigády (říjen 1944–květen 1945)*. Praha: Ministerstvo obrany – AVIS, 2006, s. 17. Čs. národní výbor vznikl v roce 1943 jako reprezentativní orgán Čechoslováků ve Francii, navázal kontakt s čs. exilovou vládou v Londýně a byl jí posléze uznán za zástupce všech Čechoslováků pobývajících na francouzském území.

23 MAREK, Jindřich, ref. 17, s. 190.

24 Záznam vojáka. In: *Databáze příslušníků čs. vojenských jednotek v zahraničí za 2. světové války, VÚA-VHA* [online]. [Cit. 2021-03-15.] Dostupné z: vuapraha.cz; MAREK, Jindřich, ref. 17, s. 190–192; PROCHÁZKA, Ivan, ref. 22, s. 22. Čs. samostatná obrněná brigáda měla od počátku října 1944 za úkol blokovat přístav Dunkerque, ležící u belgických hranic na pobřeží Lamanšského průlivu, kde se uzavřela silná německá posádka.

Všech pět se stalo příslušníky čs. zahraniční armády, s níž se vrátili do osvobozené republiky.²⁵

A ještě jedna malá „regionální“ odbočka: V době, kdy Vlček vstupoval do čs. zahraniční armády, bojoval už pátým rokem za svobodu své vlasti další rodák z Krásenska, syn rolníka Josefa Hradského podporučík letectva v záloze Drahomír Hradský (* 15. 11. 1918). Jako student právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně odešel v lednu 1940 přes Slovensko a Maďarsko do Jugoslávie a přes Řecko, Turecko a Libanon se dostal lodí do Francie, kde se stal v březnu stejného roku příslušníkem čs. zahraniční armády. Po porážce francouzských vojsk se dostal do Velké Británie, kde se přihlásil do Královského letectva (Royal Air Force, RAF) a po absolvování patričního výcviku se stal radiotelegrafistou 311. čs. bombardovací peruti, s níž se od srpna 1941 do jara 1942 účastnil náletů na Německo. K této jednotce se po operačním odpočinku již nevrátil, prodělal výcvik pro radarové operátory a v červenci 1943 byl zařazen k 68. peruti nočních stíhačů. Až do ledna 1945 vzlétali pak spolu se zkušeným pilotem poručíkem letectva v záloze Karlem Šedou (1908–1992) na dvoumístných stíhačkách Beaufighter a posléze Mosquito k operačním letům proti letounům Luftwaffe. Takže Krásensko, mající před začátkem druhé světové války necelých 700 obyvatel, dalo zahraničnímu odboji hned dva rodáky; dlužno ovšem dodat, že jejichž poválečné osudy se diametrálně odlišovaly.²⁶

Ale vraťme se zpět k četaři Karlu Vlčkovi, který byl spolu s dalšími pěti bývalými vládními vojáky přidělen ke spojovací rotě ČSOB, jíž velel štábní kapitán Václav Reitinger (1909–1945), jenž pro něj nemusel být neznámou osobou. Od 31. března do 6. listopadu 1938 totiž působil jako telegrafní důstojník hraničářského pluku 19 a u jedné z jeho rot sloužil právě v tomto období i krásenský rodák. Na popis Vlčkova působení u obrněné brigády jsou však personální materiály z Archivu bezpečnostních složek skoupé. Podle jejich záznamů se účastnil jako pěšák útoku na německé pozice u Dunkerque 28. října a 5. listopadu 1944 poblíž obce Ghyvelde a později se stal velitelem předsunuté ústředny a velitelem družstva stavěčů s úkolem zabezpečovat spojení pro tankový prapor 2, ženijní rotu a později motoprapor. Ke konci války pak vykonával i funkci výkonného rotmistra spojovací roty. V prosinci 1944 byl dle záznamů v personálním spise při plnění bojového úkolu dokonce

25 MAREK, Jindřich, ref. 17, s. 334–335; Databáze příslušníků čs. vojenských jednotek v zahraničí za 2. sv. války – Jakub Doležel, Ludvík Krejčíř, Antonín Piše, František Plhal, Martin Šiler. In: *VÚA-VHA* [online].

26 Blíže k osudům Drahomíra Hradského viz MIKULKA, Jiří; MIKULKA, Radek. *S RAF proti Hitlerovi. Letci z Vyškova, Ivanovic na Hané a okolních obcí v době druhé světové války*. Vyškov: nakl. R. Mikulka, 2007, s. 45–48. Hradský, povýšený postupně až na kapitána letectva, zůstal jako voják z povolání po válce v armádě, po únoru 1948 z ní však byl jako nespolehlivá osoba propuštěn a v srpnu 1948 odešel zpět do Velké Británie, kde měl ženu a syna, a nastoupil jako meteorolog opět službu u RAF. Zemřel 21. 12. 1981 v Anglii, roku 1991 byl in memoriam povýšen do hodnosti podplukovníka letectva.

raněn, což potvrzuje i poznámka na odvodním lístku do čs. armády, založeném 13. října 1944.²⁷ Ukázkou z jeho činnosti alespoň ve zkratce přiblížil krátce po skončení války major Václav Reitinger ve svém návrhu na udělení Československé medaile Za chrabrost před nepřitelem: *Četař Vlček Karel, W-149, dne 5. 11. 1944 dobrovolně se zúčastnil boj. akce a svou statečností byl příkladem ostatním. Jako vel. stavěcího družstva opravoval přidělená vedení za silné nepř.[átelské] děl.[ostřelecké] a min.[ometné] palby.*²⁸

Konec války a první roky vojenské služby v osvobozené vlasti

Když 9. května 1945 podepsal velitel obleženého Dunkerque viceadmirál Friedrich Frisius (1895–1970) kapitulaci, vydali se krátce poté na cestu od Lamanšského průlivu do vlasti i příslušníci ČSOB. Hranice republiky překročili 18. května a domů se samozřejmě těšil i četař Karel Vlček. Spolu s velitelstvím brigády zakotvila „jeho“ spojovací rota nejdříve v Hradešicích, 25. května se přesunula do Stříbrných Hor (nyní součást města Nalžovské Hory) v okrese Klatovy a na přelomu září a října 1945 změnila opět místo pobytu. V souvislosti se vznikem I. tankového sboru (vyhlášen k 1. červnu 1945) se jeho velitelství, včetně spojovací roty, přesunulo do Moravské Třebové. Zde byl Vlček 1. listopadu 1945 povýšen na rotného a 1. prosince 1945 jej pak přemístili k 6. rotě, později přejmenované na 10. rotu, spojovacího pluku 5 v Kutné Hoře, kde zastával opět funkci výkonného rotmistra. Rozhodl se, že svůj život spojí i nadále s armádou, a tak se 11. ledna 1946 zavázal k vykonávání další dobrovolné činné služby jako děleslužící. Už 9. února 1946 byl jmenován rotmistrem spojovacího vojska z povolání. V té době již mohl za svoji účast v zahraničním odboji nosit na uniformě Československou vojenskou pamětní medaili se štítkem F, k ní 13. dubna 1946 přibyla Československá medaile Za chrabrost před nepřitelem a 25. května 1946 Československá vojenská medaile Za zásluhy II. stupně.²⁹

27 ABS, fond PS příslušníků ZS GŠ a VKR, personální spis evid. č. 5620V Karel Vlček – osobní spis z 3. 10. 1951; základní osobní list z 25. 5. 1949; přihláška pro důstojníky a rotmistry z povolání ze 7. 5. 1946; VA-CR Trnava, Zbierka osobných spisov (kmeňových dokladov) vojenských osôb (vojakov a poddôstojníkov ročníkov narodenia 1911–1920), kmenový list Karel Vlček, 1913; VÚA-VHA, Sbíрка kvalifikačních listin, kvalifikační listina Karel Vlček, 1913; Náhradní těleso čs. vojsk, odvodní (presentační) lístek č. W-149; MAREK, Jindřich, ref. 17, s. 195. K osobě V. Reitingera srov. PLACHÝ, Jiří. *Kříže a hvězdy od Dunkerque: Černá kniha Čs. samostatné obrněné brigády 1944–1945*. Cheb: Svět křídel, 2011, s. 271–272. Rodná obec Drahomíra Hradského a Karla Vlčka si připomněla jejich osudy v místním periodiku *Krásenský zpravodaj*, č. 1/2015, s. 7–8.

28 VÚA-VHA, Spojovací rota, vložka č. 1 k návrhu na udělení čs. vyznamenání, nedatováno [duben–květen 1945].

29 ABS, fond PS příslušníků ZS GŠ a VKR, personální spis evid. č. 5620V Karel Vlček – osobní spis z 3. 10. 1951; PLACHÝ, Jiří a kol. *Jmenný seznam příslušníků československé zahraniční*

K 28. květnu 1946 jej pak převeli jako učitele jízdy do automobilního učiliště v Lipníku nad Bečvou a odtud nastoupil 1. srpna téhož roku coby naslouchač u vojenské meteorologické stanice 11 v Novém Městě nad Metují. Od 26. října 1946 mu pak na náramenících přibyla další stříbrná hvězda, značící hodnost štábního rotmistra spojovacího vojska z povolání. Také v osobním životě Vlčkovy rodiny nastala změna, v listopadu 1946 se rozrostla o dceru Hanu. O několik měsíců později, konkrétně 24. června 1947, Ministerstvo národní obrany prostřednictvím Kanceláře čs. legií (KLEG) ocenilo působení Karla Vlčka v partyzánském oddílu v Itálii přiznáním charakteru partyzána a udělením Odznaku československého partyzána.³⁰

Protože Vlček měl zájem o to, aby se stal důstojníkem, nastoupil 1. října 1947 jako posluchač do aplikační školy na důstojníky spojovacího vojska v učilišti v Novém Městě nad Váhem, kterou absolvoval 31. července 1948 s velmi dobrým prospěchem. Jen doplníme, že během zdejšího pobytu se 26. února 1948 stal kandidátem členství v KSČ (řádným členem pak v prosinci 1950). Po absolvování spojovacího učiliště byl převelen k spojovacímu pluku 2 v Benešově u Prahy, kde se ujal funkce velitele čtyř 6. roty. Zde se také 23. října 1948 dočkal jmenování do hodnosti poručíka spojovacího vojska. K 15. únoru 1949 byl kmenově přemístěn k náhradní rotě spojovacího pluku 5 v Pardubicích, ovšem fakticky se odebral do Domažlic, kde převzal funkci naslouchače u tamní vojenské meteorologické stanice 14, která se od 1. října 1949 stala součástí nově vzniklého praporu vojenských meteorologických stanic s velitelstvím v Praze-Ruzyni. Nejednalo se ovšem o útvar meteorologického zabezpečení letectva, jak by napovídala název, nýbrž o prapor radiového průzkumu uskutečňující zaměřovací a odposlechovou službu; jednotka podléhala přímo Zpravodajskému oddělení Generálního štábu (ZO GŠ).³¹

Důstojníkem lidově demokratické a Československé lidové armády

Už jako příslušník tohoto praporu byl poručík Karel Vlček 27. října 1949 povýšen na nadporučíka a vzápětí na kapitána spojovacího vojska. Nadřízení jej tehdy hodnotili jako důstojníka, který *zná služební předpisy a ovládá nauky potřebné k jeho služebnímu oboru. Má velkou snahu o rozšíření a prohloubení svých odborných vědomostí. Po odborné stránce spojovací, a to jak teoretické i praktické, je výtečný. [...] Je*

---

armády na Západě, část I. A–K. Praha: Ministerstvo obrany, Odbor komunikace a propagace, 2011, s. 25–26.

30 ABS, fond PS příslušníků ZS GŠ a VKR, personální spis evid. č. 5620V Karel Vlček – osobní spis z 3. 10. 1951; VA-CR Trnava, Zbierka osobných spisov (kmeňových dokladov) vojenských osôb (vojakov a poddôstojníkov ročníkov narodenia 1911–1920), kmenový list Karel Vlček, 1913.

31 Vojenský archív – centrálna registratúra (VA-CR) Trnava, Zbierka osobných spisov (kmeňových dokladov) vojenských osôb (vojakov a poddôstojníkov ročníkov narodenia 1911–1920), kmenový list Karel Vlček, 1913.

vždy pravdomluvný, přímý, vytrvalý a důsledný. Je morálně a charakterově pevný, jedná vždy otevřeně.³² V té době již však hrály nejdůležitější úlohu při hodnocení politické postoje člověka, a tak se nelze divit, že důstojník, který byl navržen k povýšení, musel splňovat i jiná než odborná kritéria. Proto se v hodnotících pasážích objevují i následující slovní spojení: *jmenovaný je věrný a oddaný lidovědemokratické vlasti, věří v sílu lidu, s nímž má nejužší vztahy a jehož zájmy energicky hájí a prosazuje. [...] Chápe podstatu lidovědemokratického zřízení a rozdíl mezi demokr. lidovou a tak zvanou demokr. západní – kapitalismem. Je vytrvalý v osvojování si marxisticko-leninského učení, jehož zásady uplatňuje na svém pracovišti (vytrvalost v práci a přes čas bez ohledu na osobní pohodlí).*³³ To vše dle názoru nadřízených kapitán Karel Vlček splňoval, tak jej k 22. prosinci 1949 jmenovali velitelem vojenské meteorologické stanice 12 v Českém Krumlově. V jižních Čechách setrval půl roku, tedy až do doby, než se 26. června 1950 stal náčelníkem vojenské meteorologické stanice 15 v Praze-Ruzyni, patřící pod již zmiňovaný prapor vojenských meteorologických stanic. Jednotka pak nesla od 1. dubna 1951 název 55. radiový prapor, stále působila v Praze a patřila do podřízenosti ZO GŠ, přejmenovaného v říjnu 1951 na Zpravodajskou správu GŠ. K 1. květnu 1951 byl Vlček povýšen do hodnosti štábního kapitána spojovacího vojska a v Praze setrval skoro dva roky, než byl 16. ledna 1953 zařazen jako starší vyhodnocovač operační skupiny 55. radiového praporu s posádkou v Kralovicích (nyní okres Plzeň-sever). Tam jej 3. července 1953 zastihlo povýšení do hodnosti majora a v dubnu 1955 udělení medaile Za zásluhy o obranu vlasti. Od 30. října 1956 se datuje další změna jeho funkčního zařazení, stal se velitelem 2. radioprůzkumného praporu 55. radiového pluku, umístěného stále v Kralovicích. V této funkci se také 1. července 1957 dočkal povýšení na podplukovníka.³⁴

Podezřelým „vladařem“

Roku 1957 začalo v Československé lidové armádě (ČSLA) docházet k masovému prověřování spolehlivosti bývalých příslušníků vládního vojska a armády Slovenského státu. Kádrová správa MNO v obsáhlém dokumentu z června 1957 službu ve vládním vojsku charakterizovala tak, že *je to dobrovolná služba zrádcovské protektorátní vládě a nacistickým okupantům se zbraní v ruce, je třeba [ji] považovat za závažnou*

32 ABS, fond PS příslušníků ZS GŠ a VKR, personální spis evid. č. 5620V Karel Vlček – záznam o zhodnocení, 10. 10. 1949.

33 Tamtéž.

34 VA-CR Trnava, Zbierka osobných spisov (kmeňových dokladov) vojenských osôb (vojakov a poddôstojníkov ročníkov narodenia 1911–1920), kmenový list Karel Vlček, 1913; ABS, fond PS příslušníků ZS GŠ a VKR, personální spis evid. č. 5620V Karel Vlček – osobní spis Karel Vlček, 3. 10. 1951. Uvedený 55. radiový pluk (pluk radiového průzkumu) vznikl k 1. 10. 1956 reorganizací z 55. radiového praporu (srov. HOŠEK, Eduard. Vojenské výzvědné zpravodajství v první polovině 50. let 20. století. In: *Sborník Archivu bezpečnostních složek* 18. Praha: ABS, 2020, s. 330).

kádrovou závadou. Proto ji také nezapočítávat do doby rozhodující o nabytí nároku a výše vojenského důchodového zabezpečení.³⁵ Na základě těchto pro bývalé vládní vojáky nepříznivých závěrů Politické byro ÚV KSČ uložilo ministru národní obrany generálu Bohumíru Lomskému (1914–1982), aby armáda případy jednotlivých důstojníků řešila individuálně, ovšem s důrazem na to, že pokud za ně bude k dispozici adekvátní náhrada, ze služby neprodleně odejdou. Toto opatření postihlo v druhé polovině roku 1958 více než 1 300 bývalých příslušníků vládního vojska, odchod z armády hrozil i podplukovníkovi Karlu Vlčkovi.³⁶ Dne 1. srpna 1958 podepsal velitel 55. radiového pluku podplukovník Zlatomír Kříž (1927–?) hodnocení k propuštění důstojníka do zálohy, v němž se o Vlčkovi uvádělo: *Jedná se o důstojníka, který má omezené předpoklady dalšího růstu vzhledem k jeho fyzickému stáří. V důsledku snížení stavu armády komise navrhuje jmenovaného propustit do zálohy dnem 31. 12. 1958 s ponecháním hodnosti a přiznáním částečného výsluhového důchodu.* Kádrová správa MNO ještě doplnila ve svém dodatku k hodnocení větu: *Po dobu okupace sloužil ve vládním vojsku.*³⁷ Když se bývalý „vladař“ seznámil s tím, že se s jeho dalším působením v ČSLA nepočítá, zažádal o započítání doby odsloužené ve vládním vojsku do důchodového zabezpečení. Hodnotící komise 55. radiového pluku žádost ovšem ke kladnému vyřízení nedoporučila, neboť se mimo jiné opírala o scestné tvrzení, že *jmenovaný přešel k partyzánské jednotce v době, kdy porážka fašismu byla již zřejmá a kdy partyzánské hnutí ve všech zemích se značně rozšířilo. Práce a zásluhy jmenovaného v odboji jsou odměněny trojnásobným započtením času stráveného v partyzánské jednotce a v 1. čs. samostatné obrněné brigádě.*³⁸ Jak je zřejmé, působení Karla Vlčka v armádě mělo tehdy opravdu na kahánku, nicméně jeho se týkající poznámka uvedená v personálních materiálech komise ÚV – poř. č. 388 dne 23. 11. 1958 rozhodla umístit napovídá, proč nakonec uniformu svléknout nemusel.³⁹

Vojenská kariéra končí v Litoměřicích

Karel Vlček však musel opustit post velitele praporu a k 10. lednu 1959 jej zařadili jako důstojníka operačního oddělení 55. radiového pluku, který se z dosavadního působiště v Kralovicích přesunul do města Litoměřice, jehož okolí je malebně

35 PEJČOCH, Ivo, ref. 12, 2013, s. 226. Název Československá lidová armáda se oficiálně používal od června 1954 (srov. *Vojenské dějiny Československa, díl V (1945–1955)*. Praha: Naše vojsko, s. 521).

36 PEJČOCH, Ivo, ref. 12, s. 228–229.

37 ABS, fond PS příslušníků ZS GŠ a VKR, personální spis evid. č. 5620V Karel Vlček – hodnocení k propuštění důstojníka do zálohy, 1. 8. 1958.

38 ABS, fond PS příslušníků ZS GŠ a VKR, personální spis evid. č. 5620V Karel Vlček – žádost o započtení doby strávené v tzv. vládním vojsku, 11. 8. 1958, a zpráva zhodnocovací komise 55. radiového pluku, 20. 9. 1958.

39 Tamtéž.

nazýváno Zahradou Čech. V nové funkci setrval do 14. října 1960, kdy se stal náčelníkem vojenské odborné školy radistů u 7. spojovacího pluku ZS GŠ, jenž právě v té době vznikl reorganizací z 55. radiového pluku; nově pojmenovaný útvar zůstal nadále v Litoměřicích. Již zmiňovaný podplukovník Zlatomír Kříž o Karlu Vlčkovi v září 1960 ve služebním hodnocení uvedl: *Po odborné stránce plnění hlavního bojového úkolu má bohaté osobní zkušenosti a praxi při výcviku operátorů. Má průměrné organizační schopnosti. Studiem zvládl základní takticko-operační normy pro nasazení a použití jednotky. Je třeba, aby byl náročnější vůči svým podřízeným a naučil se velet za složitých podmínek.*⁴⁰ V historickém městě na soutoku Labe a Ohře bývalého partyzána a frontového vojáka čekalo i poslední služební zařazení. K 30. září 1963 jej totiž nadřízení jmenovali starším důstojníkem operačního střediska zmiňovaného 7. spojovacího pluku. Tehdejší velitel útvaru podplukovník Ing. Zdeněk Drobník (1927–?) navrhl v únoru 1968, aby Karel Vlček zůstal pro nedostatek odborně vyškolených důstojníků ve své funkci až do listopadu 1970.

Zde je namístě ještě uvést, že litoměřičtí spojaři patřili v roce 1968 k útvarům, které přijaly za své ideály tzv. pražského jara, což se projevilo i těsně po okupaci Československa vojsky Varšavské smlouvy 21. srpna 1968. Nově instalovaný velitel pluku podplukovník Vladimír Leška (1932–?) dal totiž již v tentýž den k dispozici radiostanici s obsluhou Okresnímu výboru KSČ Litoměřice a ta se podílela na práci vysílače Svobodné Litoměřicko. O dva dny později u pluku došlo pod vlivem tehdejších událostí dokonce ke změně znění vojenské přísahy, která v nové úpravě končila slovy: *v boji proti okupantům a všem nepřátelům socialismu položit i svůj život k dosažení vítězství.*⁴¹ Viděno dnešní optikou „nic moc“, ale v rozjitřené době těsně po příchodu okupačních jednotek se jednalo o ojedinělé činy, jichž u útvarů ČSLA v té době opravdu mnoho nebylo. Bohužel, personální spis Karla Vlčka neukazuje, jak se k těmto událostem stavěl on, avšak následující fakta naznačují, že ani on nepatřil k příznivcům srpnové okupace.

Kádrová správa MNO s jeho další službou v ČSLA totiž už nepočítala. *Po projednání návrhu na vojenské radě ministra národní obrany 14. 11. 1968, napsal 13. prosince 1968 náčelník 3. oddělení Kádrové správy MNO plukovník Miloslav Paluš (1927–?) veliteli 7. pluku, že bylo rozhodnuto propustit jej [Karla Vlčka z ČSLA] k 28. 2. 1969. Na základě toho s ním byl proveden pohovor, při kterém vzal rozhodnutí vojenské rady na vědomí bez připomínek.*⁴² A tak se i stalo, 28. února 1969 byl podplukovník Vlček propuštěn ze služebního poměru vojáka z povolání a dnem následu-

40 ABS, fond PS příslušníků ZS GŠ a VKR, personální spis evid. č. 5620V Karel Vlček – hodnocení k vyzdvižení ve funkci, 20. 9. 1960.

41 MACÁK, Milan. *Tváří in tvář okupaci. Příběh čs. vojenské rozvědky in srpnu 1968*. Praha: Ministerstvo obrany – AVIS, 2008, s. 71.

42 ABS, fond PS příslušníků ZS GŠ a VKR, personální spis evid. č. 5620V Karel Vlček – návrh na ponechání v další činné službě, 21. 2. 1968, a vyjádření Kádrové správy MNO, 13. 12. 1968.

*jícím přeložen do zálohy.*⁴³ Poslední služebně politická charakteristika ze 17. prosince 1968 o něm konstatovala, že se *po celou dobu řadil mezi velmi odpovědné a spolehlivé pracovníky. Úkoly plnil se zájmem, uvážlivě a důsledně.*⁴⁴

Místo závěru...

Odchodem do důchodu tak končí archivně podchycené osudy vojáka, který se v letech druhé světové války účastí v zahraničním odboji zasloužil o znovunabytí svobody československého státu. Jak vyplývá z tohoto příspěvku, Karel Vlček strávil ve vojenském suknu téměř třicet čtyři roků. Oblékal uniformu poddůstojníka předválečné československé branné moci, vládního vojska Protektorátu Čechy a Morava (v ní se pohyboval i jako partyzán v italských horách) i Československé samostatné obrněné brigády, vzniklé ve Velké Británii. V letech 1946–1948 nosil rotmistrovské výložky armády tzv. třetí Československé republiky, hodnostní postup zaznamenal posléze v ozbrojených silách „lidově demokratického“ státu a v ČSLA. Jako nepostradatelnému odborníkovi spojaři se mu vyhnulo – coby bývalému „vladaři“ – i propouštění z armády v roce 1958. Nicméně s nástupem normalizace musel i on po dosažení vojenského důchodového věku pětapadesáti let počátkem roku 1969 dát vojenské službě vale. Rodák z Drahanské vrchoviny natrvalo zakotvil v centru Zahrady Čech...

Co lze k jeho poválečnému působení v armádě dodat? Zde je, domnívám se, nejvýstižnější použít indiánské přísloví: *Nesud' druhého, pokud jsi neušel míli v jeho mokasínách...*

Karel Vlček zemřel 20. listopadu 1989 v Litoměřicích.⁴⁵

43 ABS, fond PS příslušníků ZS GŠ a VKR, personální spis evid. č. 5620V Karel Vlček – osobní spis založený 3. 10. 1951 s posledním záznamem z roku 1969.

44 ABS, fond PS příslušníků ZS GŠ a VKR, personální spis evid. č. 5620V Karel Vlček – služebně politická charakteristika, 17. 12. 1968.

45 ABS, fond PS příslušníků ZS GŠ a VKR, personální spis evid. č. 3432V Karel Vlček – evidenční karta.

PŘÍLOHY

Obr. 1: Bývalí partyzánské velitelé (zleva, v uniformách vládního vojska) por. Zdeněk Kletečka, npor. Otakar Hak a škpt. Jan Motka s příslušníkem Čs. samostatné obrněné brigády škpt. Josefem Nevřalou (v baretu); Francie, říjen 1944 (sbírka Tomáše Jambora)

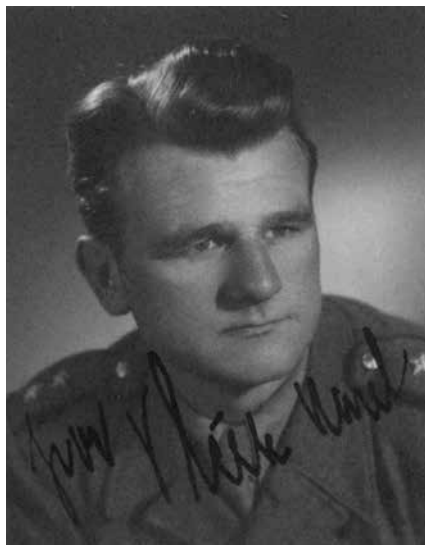
Obr. 2: Osvětový náčelník Čs. samostatné obrněné brigády npor. Jaroslav Tomčík (v baretu) hovoří k bývalým přílušníků vládního vojska; Francie, říjen 1944 (sbírka Tomáše Jambora)

Obr. 3: Rotný Antonín Píše (sedící zcela vpředu), příslušník tankového praporu 2 Čs. samostatné obrněné brigády; Francie 1944–1945 (sbírka Tomáše Jambora)

Obr. 4: Poválečná podobenka letce Drahomíra Hradského (sbírka Jaroslava Popelky)

Obr. 5: Karel Vlček v hodnosti poručíka, 1948–1949 (ABS, personální spis evid. č. 5620V)

Obr. 6: Major Karel Vlček, 1953–1957 (ABS, personální spis evid. č. 5620V)

Obr. 7: Podplukovník Karel Vlček, 60. léta 20. století (ABS, personální spis evid. č. 5620V)